

*Minn giegħ għalna o klier Andrija
Insellmulek Halluġin
B'vuċi waħda tkoll nġhidulek
Niem għalik Missier Hanin*

Programm Vokali u Strumentali Inno San Andrea from Orchestra 1911

Bernard Cutajar

Kif jixgħed l-isem li nġhata lill-programm annwali, *Inno San Andrea from Orchestra*, il-qofol kien proprju Innu lill-Appostlu Sant' Andrija li kien indaqq aktar minn mitt sena ilu mill-Orkestra San Andrea fi hdan l-Għaqda Mużikali Sant' Andrija.

Tagħrif storiku

Skont ir-registri tal-orkestra u tal-kaxxier naraw li f'Novembru 1911 kien inxtara aktar pitrolju, kuluri, partituri (karti tal-mużika) u ċilindri tal-aċetilena. Dan l-infieq seħħ minhabba l-entuzjażmu li ġġib il-Festa. B'mod speċjali dan l-infieq straordinarju kien minhabba li l-Orkestra San Andrea kienet ser iżżanzan dan l-Innu akkumpanjata minn kor ta' tfal u vuċijiet.

Għal din il-festa kienet ingabret somma ta' sebgħa liri, disgħa xelini u ħamest irbighi. Din kienet somma konsiderevoli għal dak iż-żmien. Trid tqis li b'dawn il-flus thallsu il-vuċijiet, xi bandisti barranin li daqqew mal-membri tal-orkestra, il-kiri ta' vettura sabiex jingarru n-nies għall-kunċerti, kif ukoll hlas *extra* għas-surmast direttur.

F'din l-okkażjoni s-surmast tal-Orkestra San Andrea, Mro Paolo Vella, ġie rregalat

bakketta indurata bid-deheb u l-fidda li kienet swiet tnax-il xelin. Kienu hallsu għaliha d-deputat Andrea Spiteri u Mosè Zammit, is-soċju Nikola Portelli u l-kaxxier Giuseppe Saliba.

Bi preparazzjoni għal dan il-programm naraw li l-Għaqda Mużikali Sant' Andrija tixtri strumenti tal-korda u tar-ram. Kif kien użanza dak iż-żmien il-mużiċist kien jiffirma kuntratt mas-Segretarju fil-preżenza ta' żewġ xiehda. Il-mużiċist kien iwiegħed li jservi lill-Għaqda Mużikali Sant' Andrija biss.

Biex iservi ma' għaqda mużikali oħra l-bandist kellu javża lill-kumitat tmint'ijiem qabel sabiex il-kumitat jagħtih risposta. Hekk għamel Salvu Bondin fil-25 ta' Ottubru 1911 meta rċieva bumbardun mingħand s-segretarju Carmelo Fenech.

Apparti spejjeż speċifiċi sabiex jindaqq l-*Inno San Andrea* saru wkoll spejjeż għal-*brio*. Hawn nifhmu li l-infieq kien għal xiri ta' logħob tan-nar, stampar ta' sunetti, u tiżjin iehor. Interessanti li, fuq sunetti stampati għal din il-festa tat-30 ta' Novembru 1911 mit-ditta tipografika *PACE & SCERRI* ta' N° 12, Strada Dolori, Ħamrun jidher is-sunett

maħruġ mis-*Società Sant' Andrea, Casino La Stella*.

F'dan it-tagħrif jidher ċar l-attività kbira li s-Socjeta tagħna kienet tiġġenera fil-Festa bil-parteeċipazzjoni sħiħa.

Tagħrif dwar il-programm

Kif kulhadd jaf il-programm tad-29 ta' Novembru 2014 kien taħt d-direzzjoni ta' Mro Michael Pulis. Illum Mro Michael Pulis huwa s-Surmast Direttur tal-Banda Sant'Andrija wara Laqgħa Straordinarja fis-7 ta' Mejju 2015.

Kien proprju s-Surmast Direttur Mro Paul Schembri li għal raġunijiet ta' saħħa avża lill-Kumitat li ma setax ikun preżenti għall-programm. Dan kien biss ftit tal-hin qabel ma kien ser jibda l-programm. Ta' min jgħid li Mro Paul Schembri għamel minn kollox sabiex ikun jista' jattendi iżda dan sfortunatament ma' seħħx.

Kien hawn li bħala Kumitat kellna deċiżjoni kuraġġuza x'nieħdu. L-għażla kienet bejn tnejn, dik li tħassar il-programm għal data oħra jew li l-programm isir xorta. F'dan l-istadju gie wkoll konsultat Mro Paul Schembri fejn wera x-xewqa li l-programm isir xorta u ssuġġerixxa li jithabbat minn Mro Michael Pulis.

Sorpriza ferm kbira għal Mro Michael Pulis fejn x'hin wasal għall-programm biex idoqq għidnielu bis-sitwazzjoni. Bla ebda eċitazzjoni Mro Pulis aċċetta li jidderiegi l-Banda Sant'Andrija f'din l-okkażjoni. Deċiżjoni kuraġġuza peress li kien fadal biss ftit hin sabiex jibda l-programm.

B'kuraġġ u determinazzjoni l-programm beda billi ndaqq marċ kompożizzjoni ta' Mro Paul Schembri bl-isem, 'M.F.T.B' (*Musselburgh and Fisherrow Trades Band*). Dan il-marċ kien miktub fi Frar tal-1982 biex ifakkar meta Mro Schembri kien *Guest Conductor* ta' din il-banda fi żjara li għamlet fil-gzejjer Maltin fl-istess sena.

Kien imiss li tindaqq l-*Overture, William*

Tell ta' Gioacchino Rossini. Silta mużikali mpenjattiva iżda verament sabiħa maqsuma f'erba' partijiet. Ħafna jassoċjaw din il-mużika mal-films *western* tal-*Lone Ranger*. Fil-bidu, il-preludju, naraw lis-solista Christopher Camilleri jibda s-silta b'solo fuq il-klarinet baxx b'alternazzjoni mużikali mal-Oboe. Is-silta tkompli tibni sabiex tilhaq it-tempesta, fejn rajna s-sezzjoni tar-ram bil-qawwa jalternaw bi frażijiet ta' tlett noti mal-istrumenti tal-qasba. Kien imiss r-*Ranz des Vaches* fejn smajna dwett bejn l-flawt, s-solista Effie Demicoli fuq il-kornu u ż-żagħżuġ Nathaniel Curmi jakkumpanja bid-daqq tat-trianglu.

Is-silta spiċċat bil-maġħruf marċ tas-suldati Żvizzeri fejn il-Banda kollha kienet impenjata ferm.

Applawzi ferm misthoqqa għall-Banda Sant'Andrija fl-eżekuzzjoni ta' din is-silta, fejn ukoll deher biċ-ċar il-kapaċità fid-direzzjoni ta' Mro Michael Pulis.

Komplejna fuq il-klassiku, billi l-banda esegwiet l-arja, *O Sommo Carlo* mit-tielet att tal-Opra Ernani ta' Giuseppe Verdi. Flimkien mal-Banda kantaw il-baritono Alfred Camilleri u t-tenur Joseph Aquilina.

Silta oħra fl-ewwel parti tal-programm, xogħol mużikali arrangament ta' Mro Michael Pulis. Din kienet proprju arrangament għall-banda tad-diska *Bohemian Rhapsody* tal-grupp legġendarju Ngliz *Queen*.

Fit-tieni parti tal-programm il-Banda bdiet b'silta mużikali mill-pinna ta' Albert Ketelby. Kompożitur maġħruf fi gżiritna, peress li kien ukoll għal xi perjodu f'Malta. Is-silta li ndaqqet kienet, *In a Mystic Land of Egypt*. Mużika fuq stil Orjentali fejn ukoll jinstema' vuċi tkanta minn fuq ix-xmara Nil. Għal dan il-ghan ingħaqad it-tenur Joseph Aquilina sabiex jinterpreta s-silta flimkien mal-Banda Sant'Andrija.

Il-programm issokta b'silta mill-musical *Fiddler on the Roof*. Il-kanzunetta, *If I were*

a *Rich Man*, li jitkanta mill-karattru ta' *Tevye* jiġi nterpretat mill-baritonu Alfred Camilleri.

Il-grupp ABBA, kompla jimla s-sala Metanoia, fejn il-Banda Sant'Andrija esegwiet s-selezzjoni *ABBA Gold* arrangament mużikali għall-baned maħrug mid-ditta editriċi *De Haske* fl-1993. F'dan l-arrangament l-Banda daqqet *Dancing Queen*, *Mamma Mia*, *Fernando* u *The Winner takes it all*.

Il-qofol tal-programm intlaħaq bid-daqq tal-Inno *Per San Andrea*, mill-pinna ta' Mro Paolo Vella. Dan l-Innu huwa maqsum f'seba' partijiet. L-ewwel sitt partijiet huma l-istronfi bil-Latin, meħuda mill-Innu lill-Appostli tal-*Exultet Orbis Gaudis* u l-aħħar parti hija Antifona *Cum Pervenisset Beatus Andreas*.

L-arrangament għall-banda mill-originali tal-orkestra huwa tas-Surmast Mro Paul Schembri. Flimkien mal-Banda ħadu sehem it-tenur Joseph Aquilina u l-baritonu Alfred Camilleri.

Nistgħu ngħidu li bid-daqq ta' dan l-Innu, nstabt antifona oħra ma' aktar verżjonijiet

li kienu ndaqqu waqt l-okkażjoni tal-ftuħ tal-koppla fil-Knisja Parrokkjali.

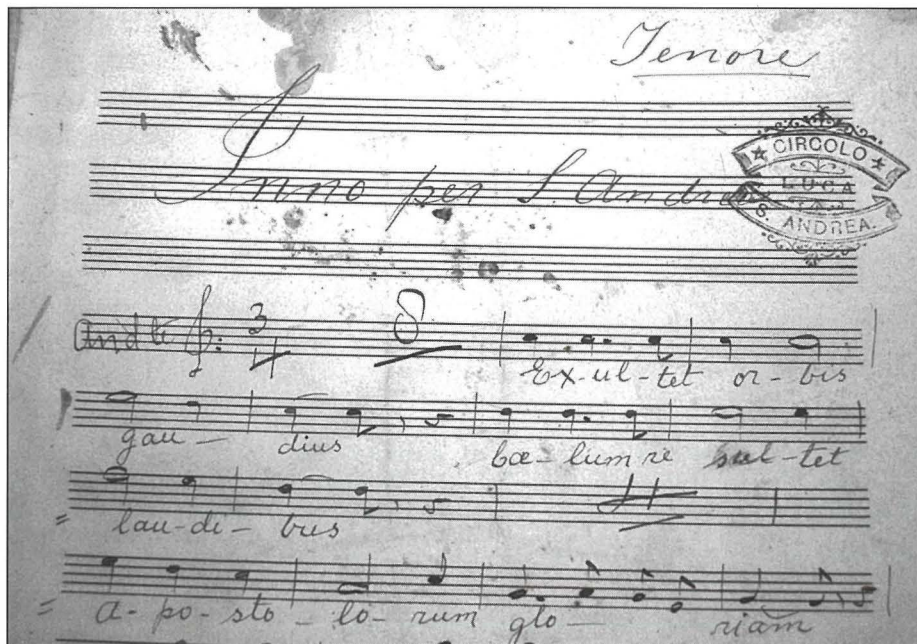
Ma jkunx it-tmiem ta' programm jekk ma jindaqqx l-Innu tal-Banda Sant'Andrija, kitba ta' Mro Antonio Miruzzi, tmiem ta' programm ieħor mill-aqwa mill-mużiċisti tal-Banda Sant'Andrija.

Xtaqt niringrazzja lill-WR Kappillan Dun Gordon Refalo tal-ghajnuna b'mod speċjali f'Novembru meta nkunu nistgħu nużaw it-Teatru Metanoia. Xorti kbira għal lokal li għandna din il-faċilità. Grazzi lill-grupp Skene tal-paċenzja li jieħdu bina waqt ir-rehearsals. Grazzi lill-mużiċisti tal-post li mhux biss jiġu jdoqqu iżda li jkunu wkoll involuti fl-organizzazzjoni tal-programm. Grazzi lill-ħabib tagħna Joe Gabriel Vella tal-preżentazzjoni fil-programm.

L-appuntament li jmiss ikun f'Novembru li ġej fejn, uffiċjalment, ikollna lis-Surmast Direttur il-ġdid Mro Michael Pulis bl-ewwel programm fit-Teatru. Inkomplu, bil-mużika, nagħtu għieħ lill-appostlu Sant'Andrija.

Referenzi

L-Għaqda Mużikali Sant'Andrija - Twelidha u Grajjietha ta' Jesmond Grech.

Parti mill-Innu lil Sant'Andrija li kien jindaqq mill-Orkestra Sant'Andrija.